

عنوان مقاله:

بررسی افعال استثنایی مرکب و راه تشخیص آن در جمله

محل انتشار:

دوفصلنامه پژوهش های دستوری و بلاغی، دوره 11، شماره 20 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 19

نویسندگان:

سعید دامنی - استادیار، گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه ولایت ایرانشهر، سیستان و بلوچستان، ایران

اسحاق میربلوچ زائی - استادیار گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه ولایت ایرانشهر، سیستان و بلوچستان، ایران

خلاصه مقاله:

پژوهش حاضر نقد، بررسی و توصیف گونه ای از افعال زبان فارسی است که ساختاری متفاوت با سایر افعال در جمله دارند. در مورد این ساخت فعلی بین دستورنویسان زبان فارسی اختلاف نظرهایی وجود دارد که فهم درست و تشخیص آن را با دشواری هایی همراه ساخته است. تامل در نام هایی که صاحب نظران گرامی بر این گونه فعلی نهاده اند، شدت اختلاف نظر و برداشت های متفاوت در این عرصه را نشان می دهد. این افعال با عناوین مختلفی از جمله: «فعل بی شخص»، «فعل های ناگذر»، «فعل مرکب ضمیری»، «ناگذر یک شخصه»، «فعل یک شناسه» یا «فعل غیرشخصی» و «مرکب پی بستی» نامیده شده است. نگارندگان این ساخت خاص فعلی را در مقاله حاضر بر اساس ساختار نحوی و صوری در ساخت جمله بررسی و توصیف کرده اند. البته از آن جاکه در توصیف و معرفی این ساخت فعلی، برخی از صاحب نظران به آوردن مثال هایی از فارسی قدیم و بعضی دیگر به آوردن مثال هایی از فارسی معاصر پرداخته اند، بنابراین نگارندگان در این مقاله با روشی متفاوت و کاربردی توصیف فعل را با هر دو نگرش در زمانی و هم زمانی انجام داده اند؛ چون ساخت استثنایی این افعال باعث ارائه توصیف های متفاوت از آن شده است. لذا ضمن بیان نظریات دیگران به نقد و بررسی این دیدگاه ها پرداخته شده است تا در پایان با توصیف مشخص و دقیق زبانی این فعل، گامی هر چند کوچک برای فهم بهتر زبان فارسی برداشته شود. یافته های پژوهش نشان می دهد که این ساخت فعلی همیشه مرکب و معمولا گذراست و شخصی بودن آن را بر اساس ساختار جمله می توان تشخیص داد. همچنین به دلایل مختلف بهتر است مرکب استثنایی نامیده شود.

کلمات کلیدی:

افعال استثنایی مرکب، شناسه عام، افعال شخصی، افعال یک شخصه/یک شناسه

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1447067>

